

Hvad angår resten af talordene, dannes de ved at gange f.ex. 2 gange 20 osv., mener vedkommende, der har affattet tallisterne. At der er to forskellige lister synes at skyldes at nogle grønlandere bruger den første, andre den anden.(!)

Således er der lokalt betingede forskelle i sprogbrugen, og Dannel note-

rede ligeledes i sine rejsedagbøger fra 1652, at de, der boede ved den 62. breddegrad kalder en kniv for »Ingeredebech«, mens de ved den 65. eller 66. breddegrad kalder den »Sivenbech«.

I førømtalte ordliste var tilføjet følgende:

(Se slutningen af listen pg. 192)

Resens Grønlandsbeskrivelse kapitel XVIII (pg. 165–67)

Oversat af Kaare Bangert

I år 1652 afsejlede David Dannel med to skibe fra København med kurs mod Grønland. Selvom han havde lagt kursen nord om Island, sad han dog fast i isen midt i maj. Et umådelig stort isbjerg liggende øst-vest på $65\frac{1}{2}^\circ$ spærrede således ved Østgrønland. Det var det største bjerg i den nordlige egn, så det syntes at være det, som de gamle beretninger kaldte »Hvidserkum«. Dannel opkaldte derpå dette bjerg efter Kong Frederik, der herskede i Danmark på dette tidspunkt. Derefter sejlede han mod syd i læ af østkysten og nåede Kong Christians forbjerg, som er det sydligste forbjerg i Østgrønland. Vel sagtens det samme som hos de gamle nordboere (egt. det kristne Grønland)

engang kaldet »Heriolfsnæs« eller Herjolffforbjerget. Det ligger ca. 125 mil fra Kong Frederiks forbjerg. På strækningen mellem disse to bjerge er kysten utilgængelig på grund af isen, som dækker hele kysten i en afstand op til flere mil fra land. Fra Kong Christians forbjerg sejlede han forbi »det kristne Grønland« og holdt ret på Davis strædet. Der mødte han på 63° , 65° og 67° mange indfødte, der solgte forskellige fiskearter til dem. Blandt disse arter var brasen og store flyndere og en lille ukendt art, som var tørret i vinden og solen. Endvidere skind først og fremmest af sæler, dernæst forskellige slags dyretænder og horn specielt narhvalstand. Den yderste grænse for denne rejse i Davisstrædet og

I biskop Th. Thorlacius' smukke håndskrift fra 1669 »Grønlandsbeskrivelse« er gengivet 17 kysttoninger fra Grønland, der angives at være udskrevet af kaptajn Dannels journal. Den gengivne landtoning er fra Godthåbsfjorden.

i Grønland i det hele taget var et stort forbjerg på ca. 67°, som Dannel kaldte Amalie's forbjerg efter dronning Amalie. Han drog ikke videre nordpå på denne rejse. Hele Grønland fandt Dannel meget lig Norge med øer og bugter og samme type bevoksning med undtagelse af, at han ikke så nogle skove. Heller ikke nogen firfodede dyr bortset fra ræve og større hunde.

I år 1653 sejlede han samme vej til Grønland, idet han efter den nordligt liggende ø Jan Mayen, der ligger på 73°, drog mod syd i retning af Kong Christians forbjerg. Dernæst drog han til Davisstrødet, hvor han nåede til 68°. På denne rejse så han adskillige hvaler og stor rigdom på torsk og store flyndere.

I år 1654 blev en tredje rejse mod Grønland foretaget og Dannel nåede

frem til havnen på Grønland som kaldtes »Balrevier«. Da han ikke kunne komme derind på grund af isen, vendte han om. På hjemturen så søfolkene en havfrue.

Kommentar:

Resens kapitel XVIII om Dannels 3 rejser 1652–54 giver desværre ingen oplysninger, som ikke allerede er kendt fra det udtog af Dannels forsvundne journaler fra de 2 første rejser, som *Christian Lund* (1624–91) – med tilføjelse af egne betragtninger – i 1664 tilstillede Frederik III.¹ Navnlig ville det have været interessant at få flere oplysninger om Dannels 3. rejse, hvorfra Lund øjensynlig ingen journal har haft.²

1. Chr. Lunds beskrivelse er in extenso og med kommentarer udgivet af Bobé i *Danske Magazin* 6. bind, 2. rk. 1916 pg. 202 ff., se også Bobé MoG 1936 bd. 55 pg. 16–17. Hvornår Dannels journaler er forsvundet, vides ikke. Biskop Thorlacius brugte dem under et ophold i København 1669, og Torfæus (se indledningen note 1)) mener, at de under Thorlacius' hjemrejse til Island blev bytte for skotske sørøvere. Bobé oplyser dog (anførte sted pg. 202), at Arni Magnússon har set Dannels manuskript midt i 1680'erne. Resen kan således meget vel også have kendt det.
2. Om Dannels 3. rejse bringer Lund kun 12 linier. Af disse fremgår, at ekspeditionen bestod af 2 skibe; de var først syd for Island, sejlede så mod nordvest, til de fik land i sigte, og derpå op langs vestkysten til Baals Revier (Godthåbsfjordens munding), men da de ikke på den tid kunne nå den rette ankergrund i havnen på grund af is, sejlede de ud igen for at fiske »hour de fant megenn fisch ved en grunn lige ud for Balravier, och saae de sammesteds eenn hauffrue med wdslagenn haar och meget deilig«(!). De var afsejlet 16. marts, henrejsen varede 5 uger og de var 3 uger under land. – Tilfangetagelsen af de 4 grønlandere omtales således ikke hos Lund.

Salomon von Hauens maleri fra 1654 af de fire grønlandere, som blev taget til fange af David Dannels ekspedition.